

MAKROEKONOMSKI RAČUNI I MODELI

1

VJEŽBE

MILENA LIPOVINA-BOZOVIC

STATISTIKA MAKROEKONOMSKIH RAČUNA

2

- Okvir, model za kvantitativno prikazivanje događaja u ekonomskom životu
- Računovodstvo na nivou nacionalne ekonomije
- “Nacionalni računi su mreža kvantitativno izraženih funkcionalnih veza u jednoj privredi”
- Bilansni metod (dvojno knjigovodstvo)- “svaki prihod je nečiji rashod”
- Analiza međuzavisnosti procesa u fazi proizvodnje, raspodjele i potrošnje
- Skup računa koji daju integralnu sliku privrede jedne zemlje i njenih aktivnosti

Analiza kružnog toka privrednih aktivnosti i dohotka

3

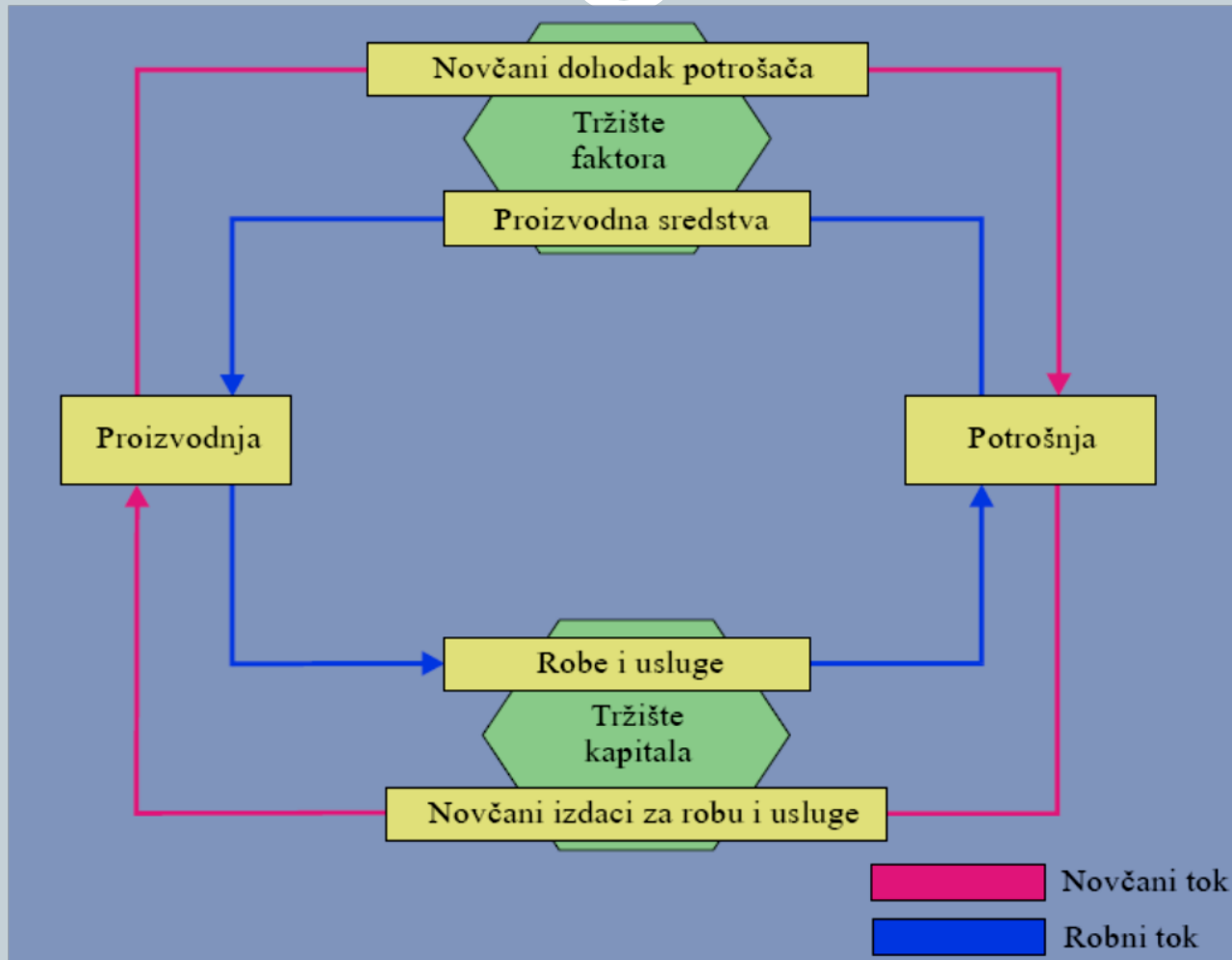

Tabela 1.

Novčani
rashodi
sektora

4

SEKTORI		Proizvodnja	Potrošnja
		1	2
Proizvodnja	1	–	F
Potrošnja	2	ND	–

Novčani
prihodi
sektora

-Konsolidovani računi (nijesu obuhvaćene transakcije unutar sektora)

F – vrijednost svih dobara i usluga koje je sektor proizvodnje isporučio sektoru potrošnje (finalna potrošnja)

ND – suma dohodaka svih proizvodnih faktora

$$\mathbf{ND=F}$$

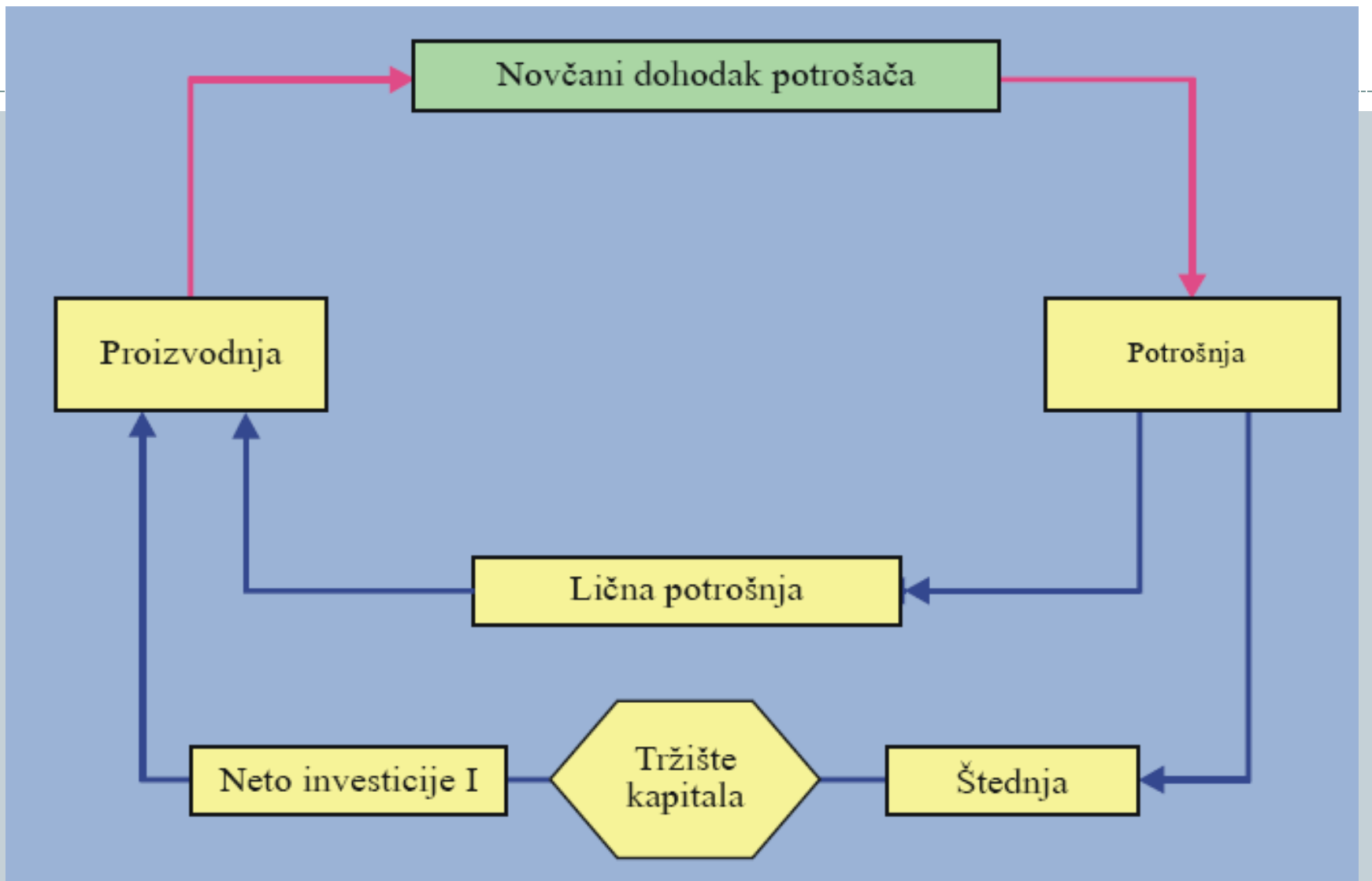

Tabela 2.

SEKTORI		Proizvodnja	Potrošnja	Akumulacija
		1	2	3
Proizvodnja	1	–	C	I
Potrošnja	2	ND	–	–
Akumulacija	3	A	S	–

$$\text{BDP} = \text{ND} + \text{A}$$

1. $\text{ND} + \text{A} = \text{C} + \text{I} = \text{F}$ (BDP jednak je finalnoj potrošnji)
2. $\text{ND} = \text{C} + \text{S}$ (NV se potroši na ličnu p. a dijelom štedi)
3. $\text{A} + \text{S} = \text{I}$ (bruto inv.=amortizacija + neto štednja)

$\text{I} - \text{A} = \text{I}_n = \text{S}$ (veličina neto inv.u zatvorenoj privredi određena je veličinom štednje)

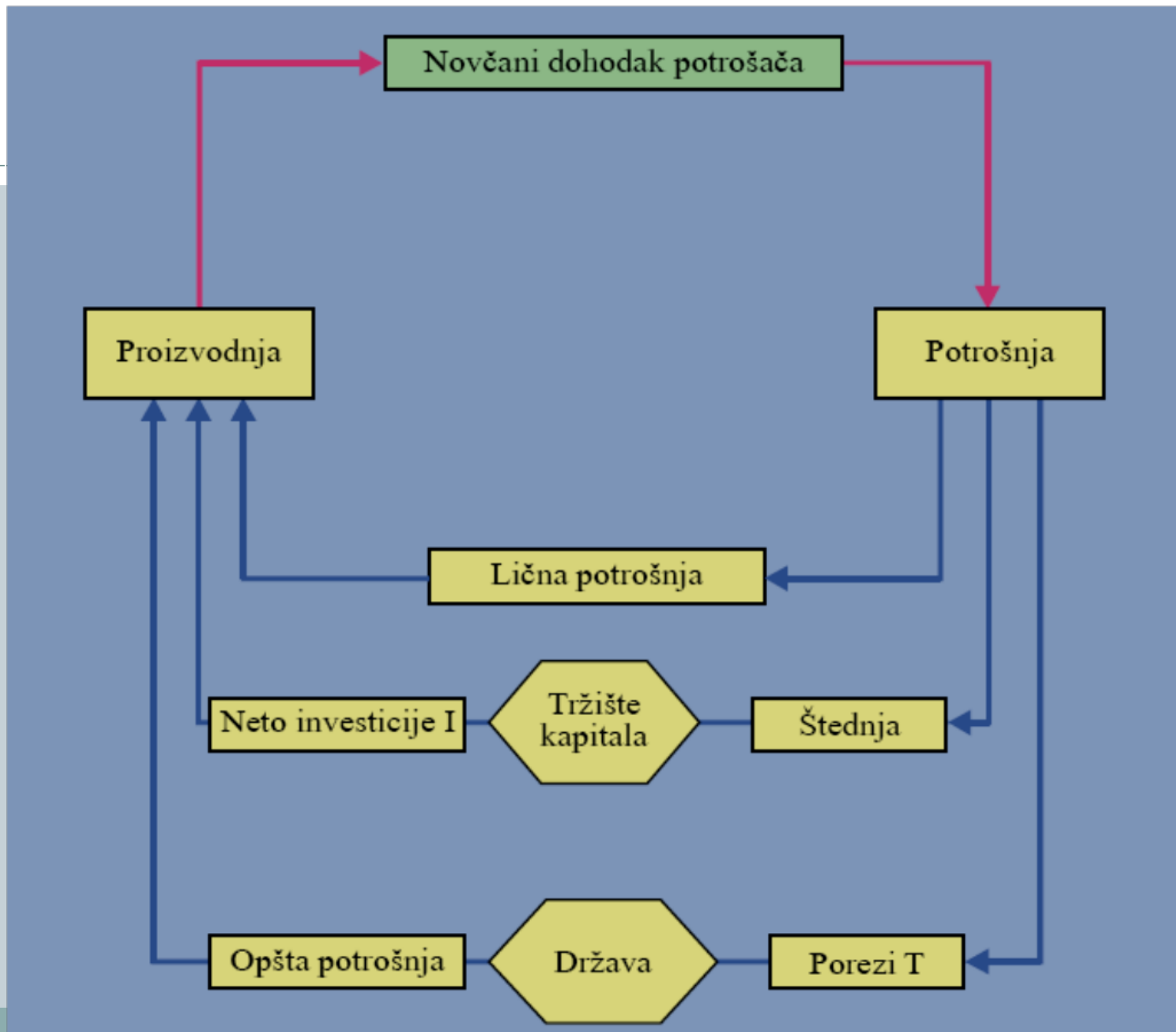

Tabela 3.

SEKTORI			Proizvodnja	Potrošnja		Akumulacija
			1	2	3	4
Proizvodnja		1	–	C	G	I
Potrošnja	Lična	2	W	–	T _r	–
	Kolektivna	3	T _{ind}	T _{dir}	–	–
Akumulacija		4	A	S	B	–

a) Sektor proizvodnje

$$\mathbf{C+I+G=W+T_{ind}+A}$$

b) Sektor potrošnje

$$\mathbf{W+T_r=C+S+T_{dir}, W+(T_r-T_{dir})=C+S}$$

c) Akumulacija

$$\mathbf{A+S+B=I, I_n=I-A=S+B}$$

d) Sektor budžetske potrošnje

$$\mathbf{G+T_r+B=T_{ind}+T_{dir}=T, G+B=T-T_r=T_n \rightarrow B=T_n-G}$$

$$\mathbf{T_n > G \rightarrow B > 0}$$

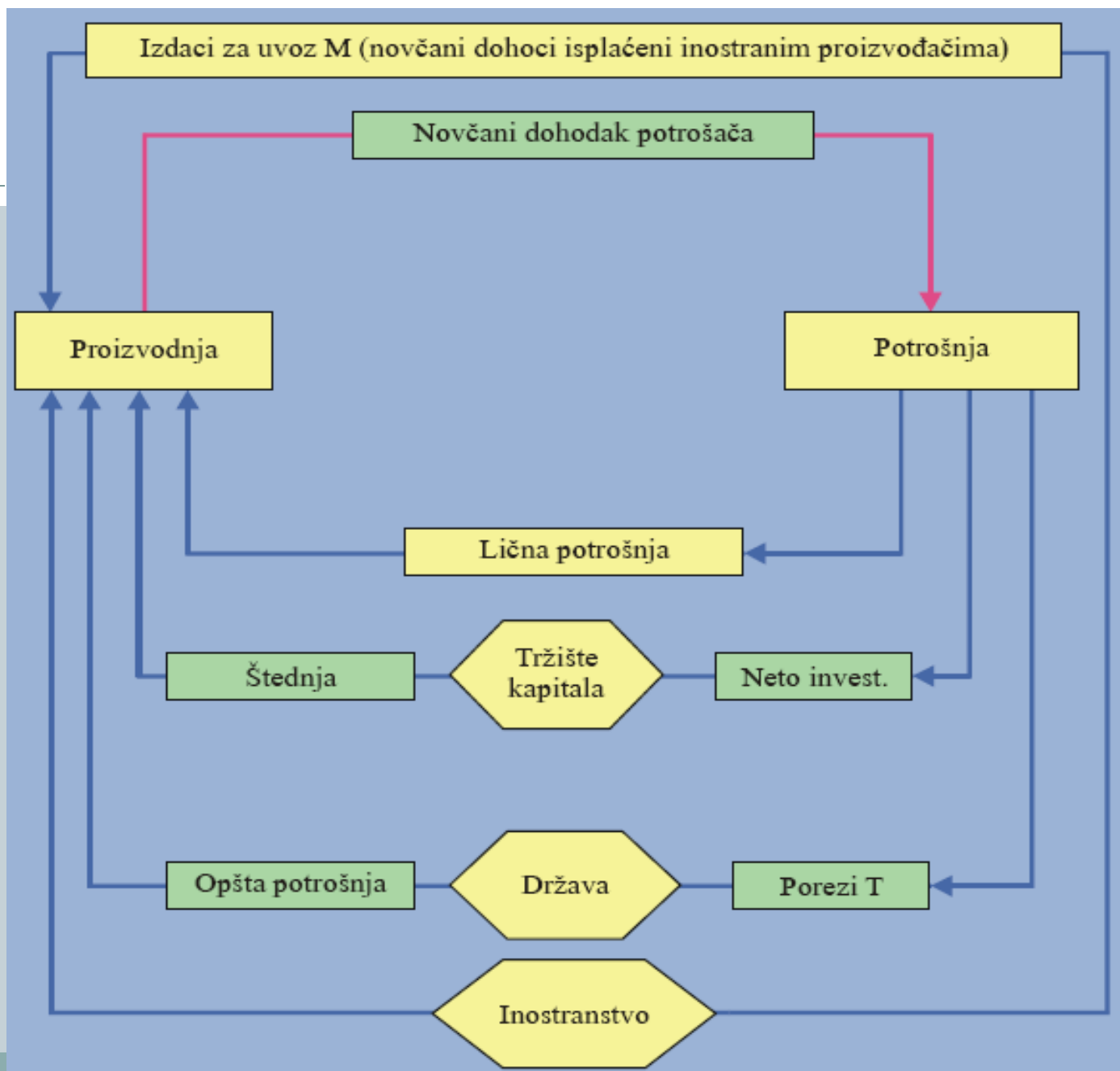

Tabela 4.

		Proizvodnja	Potrošnja		Akumulacija	Inostranstvo
			Lična	Budžetska		
		1	2	3	4	5
Proizvodnja	1	–	C	G	I	E
Potrošnja	Lična	2	W	–	T	T _{ij}
	Budžetska	3	T _{ind}	T _{dir}	–	T _{rg}
Akumulacija	4	A	S	B	–	L
Inostranstvo	5	T ^u	C ^u	G ^u	I ^u	–

- Sektor proizvodnje

$$\mathbf{C+I+G+E=W+T_{ind}+A+R^u}$$

- b) Sektor potrošnje

$$\mathbf{W+Tr+Tr_i=C+S+T_{dir}+C^u, W+Tr+Tr_i-T_{dir}=C+S+C^u}$$

- c) Akumulacija

$$\mathbf{A+S+B+L=I+I^u}$$

d) Sektor budžetske potrošnje

$$\mathbf{G+Tr+B+Gu=T_{ind}+T_{dir}+Tr_g}$$

11

$$\mathbf{(T_{ind}+T_{dir})-(G+Tr)+(Tr_g-G^u)=B}$$

e) Sektor inostranstva

$$\mathbf{R^u+C^u+G^u+I^u=E+Tr_i+Tr_g+L}$$

$$\mathbf{E-(R^u+C^u+G^u+I^u)+Tr_i+Tr_g+L=0 \text{ ili}}$$

$$\mathbf{E-U+Tr_i+Tr_g+L=0}$$

Negativan saldo spoljnotrgovinskog bilansa finansira se transferima iz inostranstva i zaduživanjem u inostranstvu.

ZADACI

12

- U narednoj tabeli date su vrijednosti određenog broja ekonomskih transakcija:

	Proizvodnja	Potrošnja		Akumulacija	Inostranstvo
		<i>Lična</i>	<i>Budžetska</i>		
Proizvodnja		150	100	90	80
Lična potrošnja	180		15		30
Budžetska	80	20			15
Akumulacija	40	45	-15		60
Inostranstvo	120	10	15	40	

ZADACI

13

- 1) Izračunati ukupnu tražnju za proizvodima i uslugama.

	Proizvodnja	Potrošnja		Akumulacija	Inostranstvo
		<i>Lična</i>	<i>Budžetska</i>		
Proizvodnja		150	100	90	80
Lična potrošnja	180		15		30
Budžetska	80	20			15
Akumulacija	40	45	-15		60
Inostranstvo	120	10	15	40	

=420

ZADACI

14

2) Izračunati ukupne prihode po osnovu transakcija sa inostranstvom?

	Proizvodnja	Potrošnja		Akumulacija	Inostranstvo
		<i>Lična</i>	<i>Budžetska</i>		
Proizvodnja		150	100	90	80
Lična potrošnja	180		15		30
Budžetska	80	20			15
Akumulacija	40	45	-15		60
Inostranstvo	120	10	15	40	

=185

ZADACI

15

3) Izračunati ukupne budžetske prihode

	Proizvodnja	Potrošnja		Akumulacija	Inostranstvo
		<i>Lična</i>	<i>Budžetska</i>		
Proizvodnja		150	100	90	80
Lična potrošnja	180		15		30
Budžetska	80	20			15
Akumulacija	40	45	-15		60
Inostranstvo	120	10	15	40	

=115

ZADACI

16

4) Koliko iznosi uvoz finalnih proizvoda iz inostranstva za potrebe budžetske potrošnje?

	Proizvodnja	Potrošnja		Akumulacija	Inostranstvo
		<i>Lična</i>	<i>Budžetska</i>		
Proizvodnja		150	100	90	80
Lična potrošnja	180		15		30
Budžetska	80	20			15
Akumulacija	40	45	-15		60
Inostranstvo	120	10	15	40	

=15

ZADACI

17

5) Izračunati ukupne izvore finansiranja u ovoj ekonomiji.

	Proizvodnja	Potrošnja		Akumulacija	Inostranstvo
		<i>Lična</i>	<i>Budžetska</i>		
Proizvodnja		150	100	90	80
Lična potrošnja	180		15		30
Budžetska	80	20			15
Akumulacija	40	45	-15		60
Inostranstvo	120	10	15	40	

=130

ZADACI

18

6) Izračunati raspoloživi dohodak domaćinstava.

	Proizvodnja	Potrošnja		Akumulacija	Inostranstvo
		<i>Lična</i>	<i>Budžetska</i>		
Proizvodnja		150	100	90	80
Lična potrošnja	180		15		30
Budžetska	80	20			15
Akumulacija	40	45	-15		60
Inostranstvo	120	10	15	40	

$$W + Tr + Tr_i - T_{dir} = C + S + C^u = 205$$

ZADACI

19

- 7) Ukoliko bi se rashodi za kupovinu domaćih finalnih proizvoda iz budžeta povećali za 20%, uz pretpostavku da ne postoji mogućnost povećanja poreza ni priliva iz inostranstva, izračunati uticaj na budžetski saldo (Koristiti podatke iz prethodne tabele).

$$G+Tr+B+Gu=T+Trg$$

$$B=T+Trg-G-Gu-Tr=(80+20)+15-100*1,2-15-15=-35$$

Budžetski deficit se produbljuje sa -15 na -35, što je očigledno i bez računa uz pomenute pretpostavke.

ZADACI

20

8) Popuniti prazna polja u tabeli:

	Proizvodnja	Potrošnja		Akumulacija	Inostranstvo
		<i>Lična</i>	<i>Budžetska</i>		
Proizvodnja		120	100	110	
Lična potrošnja	150				30
Budžetska potr.	60	20			50
Akumulacija	80	45	-35		60
Inostranstvo	120		35		

ZADACI

21

- 1) Iz jednakosti za sektor proizvodnje;
- 2) Iz jednakosti za sektor budžetske potrošnje;
- 3) Iz jednakosti za proces akumulacije;
- 4) Iz jednakosti za sektor inostranstvo;

	Proizvodnja	Potrošnja		Akumulacija	Inostranstvo
		<i>Lična</i>	<i>Budžetska</i>		
Proizvodnja		120	100	110	80¹⁾
Lična potrošnja	150		30²⁾		30
Budžetska	60	20			50
Akumulacija	80	45	-35		60
Inostranstvo	120	25⁴⁾	35	40³⁾	

ZADACI

22

- 9) Ako u zatvorenoj ekonomiji, budžetska potrošnja 1200 €, ostvareni budžetski suficit 200 € i transferni rashodi 50 €, neto poreski prihodi su:
- a. 1350 €
 - b. 1400 €**
 - c. 1050 €

ZADACI

23

- 10) Ako su izdaci za zadovoljenje tekućih potreba u jednoj ekonomiji 1500 €, a nacionalni dohodak 2500 €, akumulacija iz domaćih izvora je:
- a. 4000 €
 - b. 1000 €**
 - c. 2500 €

$A_k = Y_u - (C + G)$ – akumulacija sačinjava onaj dio nacionalnog dohotka koji nije utrošen za zadovoljenje tekućih potreba

ZADACI

24

- 11) Ako u zatvorenoj ekonomiji, bruto investicije iznose 1000 €, ostvareni budžetski suficit 200 € i štednja 500€, neto investicije su:
- a. 700 €
 - b. 300 €
 - c. 1700 €

ZADACI

25

12) Ako je saldo bilansa plaćanja 600 € i neto investicije iz domaćih izvora 450 €, raspoloživa novčana akumulacija u jednoj zemlji je:

- a. 1050 €
- b. 150 €
- c. 450 €

Raspoloživa Akr:

$$Akr = I_n + Y_s$$

Akr predstavlja zbir neto inv. iz domaćih izvora uvećan/umanjen za pozitivan/negativan saldo bilansa plaćanja